

Rama 7.

Aperira 1914.

Te Kopara.

**Te Oranga mo tenei pepa
e Rima hereni mo te Tau.**

MAHAMATAHA.

914. MEI.

Ra to ka O gh im.4 Ra 25 ka 2 gh. gm.f		UPOKO MO TE ATA.		UPOKO MO TE AHIANI.	
1 F	Pipiri rana ko Hemi, Apotoro.	1 F	Iha. 61	1 F	Iha. 4
2 S		2 S		2 S	Kro. 3 ki 18
3 S	Ratapu 3 i muri i te Aranga.	3 S	Tau. 22	3 S	Tau. 23
4 M		4 M		4 M	
5 T		5 T		5 T	
6 W		6 W		6 W	
7 T		7 T		7 T	
8 F		8 F		8 F	
9 S		9 S		9 S	
10 S	Ratapu 4 i muri i te Aranga.	10 S	Tiu. 4 ki 23	10 S	Tiu. 4 ki 23
11 M		11 M		11 M	
12 T		12 T		12 T	
13 W		13 W		13 W	
14 T		14 T		14 T	
15 F		15 F		15 F	
16 S		16 S		16 S	
17 S	Ratapu 5 i muri i te Aranga. Ratapu Rikani.	17 S	Tiu. 6	17 S	Tiu. 9
18 M	Ra Rikani.	18 M		18 M	
19 T	Ra Rikani.	19 T		19 T	
20 W	Ra Rikani.	20 W		20 W	
21 T	Ra KAKENGA. Mataaranga, Nohopuku.	21 T	Ran. 7-13	21 T	Ran. 7-13
22 F	Whakapono a Atanatiu. Ahiahi, 24, 41, 108.	22 F		22 F	
23 S		23 S		23 S	
24 S	Ratapu i muri i te Kakenka.	24 S	Tiu. 30	24 S	Tiu. 34
25 M		25 M		25 M	
26 T		26 T		26 T	
27 W		27 W		27 W	
28 T		28 T		28 T	
29 F		29 F		29 F	
30 S		30 S		30 S	
31 S	Ra PETEKOHA. Waia: Ata, 48, 63. Whakapono a Atanatiu.	31 S	Tiu. 16 ki 18	31 S	Tiu. 11

MEI. 1914.

UPOKO MO TE ATA.		UPOKO MO TE AHIANI.	
1 F	Iha. 61	1 F	Iha. 4
2 S		2 S	Kro. 3 ki 18
3 S	Tau. 22	3 S	Tau. 23
4 M		4 M	
5 T		5 T	
6 W		6 W	
7 T		7 T	
8 F		8 F	
9 S		9 S	
10 S	Tiu. 4 ki 23	10 S	Tiu. 4 ki 23
11 M		11 M	
12 T		12 T	
13 W		13 W	
14 T		14 T	
15 F		15 F	
16 S		16 S	
17 S	Tiu. 6	17 S	Tiu. 9
18 M		18 M	
19 T		19 T	
20 W		20 W	
21 T	Ran. 7-13	21 T	Ran. 7-13
22 F		22 F	
23 S		23 S	
24 S	Tiu. 30	24 S	Tiu. 34
25 M		25 M	
26 T		26 T	
27 W		27 W	
28 T		28 T	
29 F		29 F	
30 S		30 S	
31 S	Tiu. 16 ki 18	31 S	Tiu. 11

Te Kopara.

NAMA 7.

GISBORNE.

APERIRA 1914.

"Iti te Kopara, kai takirikiri ana i runga i te Kahikatea."

TE RIMA TEKAU TAU O ORAKAU.

NO te tahi o Aperira ka tu tetahi hui nui ki Orakau e rua tekau ma rima maero te tawhiti atu i Hamutana (Hamilton) wahi o Waikato, he whakamaharatanga i te rima tekau tau o te whawhai nui i tu ki Orakau i waenganui o te Pakeha raua ko te Maori. Kua whakaarabia e te Kawanatanga he kohatu whakamaharatanga mo nga tangata toa i uru ki tenei pakanga, ki te tunga o te pa. No tenei ra i hurahia ai e te Minita mo te whawhai te kohatu i waenganui o te mano o te Pakeha raua ko te Maori. Ko etahi enei o nga tangata i reira ko te Tianara o Niu Tirani (General Godley) me tona ropu, W. H. Herehi mema, Takuta Pomare, Pihopa Awerere, e rima nga mema o te Paremata, e rua nga mema o te Whare Ariki, me nga hoia kaumatua hoki o te Tominiana i raro ia Kanara Marrow.

Ko nga whaikorero i ahu mo te kaha me te manawanui o nga Maori ki te pupuri i te pa me te kaha hoki o te taha Pakeha ki te whawhai, a ka ai tenei hei tauira mo tenei whakatupuranga mo era hoki e haere ake nei.

Ko tetahi mea i pa mai ai te aroha me te hari ki te ngakau ko te hoatutanga a Hari Wahanui mo te taha Maori kia Arena (Mr. Allen) mo te taha Kawanatanga i te hoari, i etahi pu whawhai o mua, me tetahi kara-whawhai i runga e mau ana enei kupu "Taranaki Military Settlers, No. 6 Company," ara ko Nga Tangata Hoia e noho ana i Taranaki, nama ono Kamupene, i riro mai i te wa e whawhai ana tenei kara. Ko enei, e ki ana a Arena, i whakahokia mai ai hei tino whakapumau rawa i te rongomau i waenganui i nga iwi e rua.

Ko te whawhai i Orakau i timata atu i te 31 o Maehe ki te rua o Aperira i te tau 1864. Kaore he mea penei i roto i nga pukapuka o naianei e tino nui ana kia maumaharatia. Ko tenei tetahi o nga whawhai whakamutunga i roto o Waikato. Tumeke ana nga Maori i te kitenga e karapotia

ana ratou e nga turupa 1600 he patu hou katoa a ratou. He tino ruarua nga Maori, he kotahi Maori ki nga Pakeha e ono. Ko nga patu a nga Maori ko nga pu tawhito, a he tino iti a ratou matā, a he hira pititi e tahi a ratou matā, he rakau māro, a wawahia iho nga kohua rino hei mata. Kaore he wai, a ota riwai ai hei whakangata i te mate kai i te hiahia wai hoki. I noho penei ratou mo nga po e rua mo nga ra e toru, me te hinga ano o etahi o nga Pakeha i a ratou.

I te taenga mai o Tianara Kameron (Cameron) i te ahiahi o te ra tuatoru, he tino miharo i pa mai ki a ia mo te kaha o nga Maori ki te pupuri i te pa, ka tahi ka tonoa e ia a Meiha Meea (Mair) kia tonu atu ki nga Maori kia houhia te rongo a kia ora ai te nuinga o nga tangata toa.

Ka tahi a Meiha Meea ka tu atu ki runga ka karanga, "E tino miharo ana te Tianara mo to koutou toa, engari kei te karapotia koutou, kaore e puta. Na reira e tonu atu ana ia, kia whakamutua ta koutou riri ki ora ai koutou."

Kore rawa he tirituri mo etahi meneti ruarua, i te mea e whiriwhiri ana ratou. Katahi ka tu mai tetahi o nga Maori i waho o nga parepare o roto ka karanga mai, "E hoa, ko te tikanga tenei—Ka whawhai tonu kia koe, Ake! Ake! Ake!"

Ka whakahokia e te Meiha, "He pai tena mo nga tane, engari tukua nga wahine me nga tamariki ki waho. He aha te pai i na mate ratou?"

Ka tahi ka patai tetahi tangata, "He aha i mohio ai koe he wahine he tamariki kei reira?"

Ka whakahokia e te Meiha, "I rongo ahau i tera po e tangi ana ratou mo nga tupapaku."

Ka tu mai tetahi wahine roa ka karanga, "Ki te mea e hiahia ana nga tane ki te mate, ka mate tahi nga wahine me nga tamariki."

Ka umere nga turupa i to ratou rongonga i te whakahoki, ka tahi ka nekehia atu te kaha o te whawhai.

I te ahiahi o te ra tuatoru ka whakararangitia te toenga o nga tangata ko nga wahine me nga tamariki i meatia ki waenganui ka tahi ka para haere mai i to ratou huarahi i tetahi pito o te pa te putanga ki waho he roto tonu kei reira a e kaia ana e te ahi nga taha katoa i to ratou hokinga kua aukatia to ratou huarahi e nga tangata eke hoiho, na hinga ana e 200 a ko nga morehu i whakawhiti tonu atu ki tera tahi o Punui awa a oma atu ana.

I muri mai ka tubia e Tianara Kameron tana reta i ki ia:—"He mea uaua rawa te kore e whakamihī te ngakau mo te kaha o nga Maori ki te whawhai mo tenei wa roa ki te hoa riri tokomaha noa atu nei nga tangata. A i karapotia nei nga taha katoa, a kaore e taea he wai, he awhina ranei i waho, a e toru nga ra i whawhai ai ratou a no to matou taenga ki roto o te parepare i roto rawa ka tahi ano ka whakarerea to ratou pa, 150 o ratou i mate ko to ratou tokomaha e 300."

REV. MOHI TUREI.

NO te 2 o Maehe nei ka moe a Mohi Turei, Minita, ki Rangitukia, e 85 ona tau. I te taenga tuatahi o Te Wiremu Parata ki Rangitukia i a Hanuere, 1834, he tamariki ia, e ono pea ona tau. Taua haere o Te Wiremu he whakahoki ki te kainga i a Te Rukuata ma, i kahakina ra ki Pei-whairangi i runga i te kaupuke patu weera. Ko te hokinga hoki tera ki tona iwi o Tamatakura kua riro herehere i mua ra i a Ngapuhi. Katahi hoki a Ngatiporou ka rongo ki etahi o nga kupu o te Rongo-pai. I muri mai ko nga kai-whakaako i whakanohoia e Te Wiremu tuakana ki Waiapu. Na konei a Turei i matau ai ki nga korero mo te ora e ahu mai nei i a Ihu Karaiti. Pakeke rawa ake kua iriiria e Te Wiremu, kua whakaukia hoki e Te Herewini Pihopa. I te mea kua tu ko Te Wiremu hei Pihopa mo tenei wahi ka tae a Mohi ki te Kareti i Waerengaahika, a, i te tau 1864 ka whakapakia hei rikona, ka whakahokia ano ki Rangitukia hei hoa mahi mo Rev. Raniera Kawhia ki nga kainga o Ngatiporou; ko Rev. Rota Waitoa i taua wa te Minita o Tuwhakairiora.

No te tau 1870 ka whakapakia hei piriti, ka wehea hoki a Ngatiporou, ko tetahi wahi ki a Rev. Raniera Kawhia, ko tetahi wahi ki a Rev. Mohi Turei. I te putanga o te ako porangi a te Hauhau ki te tai rawhiti, uaua tonu a Mohi ratou ko ona hoa minita ki te pehi. I te tau 1884 ka puta ano tetahi ako rere he, ko ta te Momona, me te kaha ano a Mohi ki te riri atu, ki te tohutohu hoki i tona iwi kia kua e whakarongo atu, he mahara nona ki tana oati "kia whakaputaia te uaua i nga wa katoa ki te pana, ki te pei atu i nga ako pobehe katoa, i nga mea ahua ke, kahore nei e rite ki ta te Atua kupu." I te tau 1904 kua pa te mate whakaiwikore ki ona wacwae i mutu ai tona haereere ki etahi wahi, i takoto tonu ai ki tona whare. Ko te roro ia o te upoko, he nui te ora, he kaha hoki tana whakaputa kupu ki nga tangata e tae ana kia kite i a ia; mau tonu hoki tona whakapono ki a Ihu Karaiti hei Kai-whakaora mona, ahakoa ngaua tonutia e te mamae. Heoi kua tutuki tenei ki te aroaro o tona Kai-whakaora, ki te wahi kahore nei e taea e te mamae, e te pouri.

Ko Horouta anake ranei te Kaunihera Maori takiwa e pooti ana kia araia atu te waipiro i nga Maori? Ko tenei te wa e tika ana kia aru etahi atu Kaunihera i te taurira a Horouta, kia whakamatau hoki ki te rapu huarahi e mata ai tenei kanga nui, e patu nei i te iwi, a—tinana a—wairua hoki.

HE KAUPAHAU—TE RA ARANGA.

I KORINITHI 15, 17, 20.

“A ki te kahore a Te Karaiti i ara, he mea hanga noa to koutou whakapono; kei roto tonu koutou i o koutou hara.”

“Ko tenei kua ara a Te Karaiti i te hunga mate, kua waiho hei matamua mo te hunga kua moe.”

E TINO whakau ana te Apotoro i tenei whakaaro kia tatou, ara ko te Whakapono Karaitiana ko tona kaupapa kei runga i te aranga o to tatou Kai-whakaora. Pena kaore te aranga kahore he painga o to tatou whakapono, ka memeha noa iho, a ka noho tonu tatou i roto i o tatou hara. Ko tenei whakaaro hei whakaahua kau i te ahua mo tatou ki te kahore a Te Karaiti i ara i te hunga mate.

Ko tenei kua ara ke to tatou Ariki i te hunga mate a kua waiho hei matamua mo te hunga kua moe. Ko te taenga mai ano o Te Ra Aranga kia tatou i tenei tau a i enei tau e tu mai nei, ka ai hei homai wairua-kaha ki roto i nga Karaitiana. E rite ana tenei ra ki tetahi reo kaha e whakaoho ana i te tangata i te moe; ara hei whakakori i a tatou ki te takatu mo runga i te ahuatanga mo a tatou mabi a-wairua. Ko te ra tenei i hinga ai te hoa whawhai ara te mate. “E te mate kei hea tou wero, e te po kei hea tou wikitoria?” Ko te ra hoki tenei i tino kitea ai e tatou te aroha o te Atua. Pena kahore a Te Karaiti i ara kahore i tutuki tenei kupu, “Koi ano te aroha o te Atua ki te ao homai ana e ia tana tama kotahi, etc.”

1. Ko te aranga o Ihu Karaiti, he whakaatu tenei kia tatou koia te Tama a Te Atua. E ki ana hoki a Paora i a Roma 1, 4 “I whakapuakina mai nei ko te Tama a te Atua i runga i te kaha, i runga i ta te Wairua o te tapu, i te mea ka whakaarabia i te hunga mate.” Ko tona oranga, ko ana whakaakoranga, me ana mcrekara, a me tona matenga hoki, kahore rawa he painga ki te mea kaore ia i ara, engari no tona aranga mai i te mate ka tino whakaungia e nei mea katoa, me era atu hoki mea i korero ai ia mo ona ano.

2. Ko te aranga o Ihu Karaiti, he whakaatu kia tatou tera tetahi oranga nui mo tatou kei te takato mai. Kahore ke atu he mea hei tino whakaatu mai kia tatou he oranga ano mo tatou kei te takato mai, ki te kahore a Te Karaiti i ara. No te mea kore i taea e ia te whawhai te mate, a ka noho tonu tatou i roto i o tatou hara, a kaore e whiwhi ki te oranga tonutanga i te mea kaore he tangata hei waha i o tatou hara, kia mama ai tatou te haere ki te wahi kei reira nei te oranga tonutanga. Kaati ko tenei kua ara to tatou kai-waha i o tatou hara, ara a Te Karaiti. Mana e whakapuare mai te wahi kei reira nei te oranga pumau. “Ano ka taea e koe te wero o te mate: ka tuwhera ia koe te Rangatiratanga o te Rangi ki te hunga whakapono katoa.”

3. Ko te aranga o Ihu Karaiti, he whakaatu mai kia tatou i etahi whakaakoranga hei whakaaronga ma tatou. Me patai tatou, tena kaore ranei he mea kei roto i au, e rite ana ki tenei aranga? Kua ripekatia ranei te hara e ahau, a kua ara ake ranei toku wairua ki te tūnga pono? Ko te tino putake i hiahia ai a Paora ki te whakaako i nga tangata o Roma mo runga i te Aranga, ka whakarapopototia ki raro i enei kupu, "Waihoki mahara iho kia koutou, kua whakatupapakutia koutou ki te hara, e ora ana ia ki te Atua, i roto i a Ihu Karaiti." Kahore e tino tika ta tatou ako i te whakaakoranga o te ra nei ki te kahore tatou e whakaaro ki te aranga o tona nei o tona nei wairua ki te orange tonutanga.

4. Ko te mea whakamutunga e whakaatu mai ana te aranga o to tatou Ariki, ko te aranga hoki o tatou tinana. Ko ia "te matamua mo te hunga kua moe." Na reira ko nga tangata kua moe ahakoa pai kino ranei tera te ra e ara katoa ai. Ko te aranga o te tinana ko tenei tetahi o nga whakaakoranga nui kei roto i to tatou whakapono. Ko etahi atu tu ahu whakapono he iti nei to ratou mohio ki tenei mea ki te aranga, engari kaore rawa ratou e mohio he aranga ano te tinana. Ahakoa ano nga Hurai kaore ratou i tino mohio ki te ahuatanga o tenei mea o te aranga o te tinana engari he poropititanga anake kei roto i te kawenata tawhito ruarua nei nga rarangi. Engari no te taenga mai o Te Karaiti ka tahi ano tenei take ka tino arohia e te tangata. I mua he pouri, engari no te taenga mai o Te Karaiti ka marama. Ko ia hoki te maramatanga nui o te ao.

KINGI TE RATA.

I TE tahi o nga ra o Aperira ka tu tetahi hui ki Waahi, wahi o Waikato, he tobe ia Kingi Te Rata raua ko tona kai-tohutuhu ko Tupu, kia whakakorea ta raua whakaaro ki te haere ki Ingarangi ki te kawhe i nga take e pehi nei i te iwi Maori, kaore i tutuki tenei take.

I ki a Tupu kaore he painga o etahi atu korero kua tino u tona whakaaro mo te haere a kaore he mea e taea ai ia te whakanoho.

Ko te tukunga iho ka mutu te hui ka haere nga tangata. He tokomaha i haere ki Orakau ko etahi i hoki ki o ratou kainga.

Ko nga tangata i tautoko mo tenei haere kua tonoa kia huihui a te iwa o nga ra o tenei marama ki te whakatu i tetahi hui hei whakaaro mo te haerenga o te kingi raua ko tona pirimia. A hei muri i te hui ka haere ki Akarana eke ai ki runga tima.

HE RETA TUKU MAI.*Ki te Etita o Te Kopara.*

HE whakaputa ake tenei i etahi whakaaro kia whakaurua ki nga parirau o ta tatou *Kopara*.

He mihi ake no te ngakau ki te hui wahine pakeha i tae mai i nanahi nei ki Manutuke ahakoa kaore i rongo atu i nga korero ko te ahua ia i rongo mo tenei huihuinga nui he pehi rawa atu i tenei hoariri kino i te waipiro e patu nei e pehi nei i te pai raua ko te aroha me te rangimarie i te tinana ano hoki o te tangata e tohe tonu ara ki te inu i tenei wai. E hoa ma me whakaaro tatau me titiro ki enei wa ka pahure nei kahore rawa he painga ki a tatou. Kei waiho kino nga mokopuna nga tamariki nga wahine me tahuri ki tenei tikanga ka homai nei e ra iwi atu e o tatou hoa pakeha ahakoa na ratou ano i mau mai tenei wai ka tahuri ratou ki te patu i tenei mea i te waipiro, no te mea kua kitea e ratou tona kino e patu nei ano i a ratou tae mai hoki kia tatou ehara i te mea kaore tatou i te kite i tona ahua o tenei kai. Tera pea tatou e ki penei me pehea e taea ai, ka nui nga huarahi e taea ai kei te mohio tonu koe me aroha ki to wahine ki o tamariki ki o whanaunga me inoi ranei ki te Matua kia aroha mai ki a tatou. Kaati i konci.

HAPI KINIHA.

Manutuke.

11 Maehe, 1914.

Ki te Etita o Te Kopara.

E HOA tena koe. E tama he marangatanga ake no te whakaaro na reira i tukua atu ai enei kupu torutoru hei maunga atu ma ta tatou manu ki nga wahi e rere ana ia i roto o te Aotearoa raua ko te Waipounamu me era atu moutere hoki e whakawhiti na ia i te moana nui a Kiwa, i te ara tapokopoko a Tawhaki e whakapaoho na ia i runga i te kare o nga wai. Kaati ra e koro aku mihi atu kia koe i roto i te tau o ta tatou Ariki e whakaora nei ia tatou a kua uru nei tatou ki te timatanga o te roo o to tatou whakapono kia to tatou motu. I taku rongonga ki tenei, koa ana toku ngakau i taku kitenga i tenei tau ano ki au kua roo aku tau. Heoi ano e hoa nga korero atu kia koe, he koa noku mo tenei mea nui i kite nei au.

Na WHARETOMOKIA.

Bay of Islands.

HE TANGATA PORANGI I ROTO I TE WHARE KARAKIA.

I TETAHI Ratapu ka haere te minita o Otaika e patata ana ki Whangarei, ki te karakia, ka kite ia he tangata ke kei roto i te whare. Na ka ki mai taua tangata tauhou kia ia, ko ia te rangatira o te whare karakia a he mea tika kia harakoa te ahua o nga karakia hei kukume mai i te tokomaha o te tangata ki nga karakia. Na reira kua kitea e ia tetahi mea e pai ai te ahua o nga karakia. He mihini-korero tana i whakatu ai ki roto i te whare kakahuranga o te minita, a ko te haona o te mihini he mea whakaputa nana ki roto o te whare karakia he mea wiri te pakitara o te whare. A ko nga taha o te whare karakia he mea whakapiri nana etahi whakaahua o roto i nga nupepa.

Ka tahi te nanakia nei ka whakamarama ki te minita nei i te ahua o nga karakia kaore rawa te whakaminenga i te u ki te haere mai ki te karakia, a ki tona whakaaro ma tona mihini-korero katahi ano ka kaha te whakaminenga ki te haere ki te karakia. I tenei wa ka haere te minita ki te whaki ki nga pirihimana. Ka tahi ka mauria ki te whare-porangi i Akarana. E ki ana etahi o nga tangata e noho ana ki Otaika, i kite ratou he pu ta taua tangata nei, e ki ana ia hei pupuhi mo nga minita e kino ana ia, mo nga tangata kaore e ata noho ana i roto o te whare karakia, a hei pupuhi hoki mo te tangata kaore e tika ana tona waiata.

HE MIHARO NUI.

HE nui te miharo o te ngakau mo te kaha o nga tangata o Ruatoki, wahi o Tuhoe, ki te whakaara i tetahi whare karakia mo ratou. He tohu tenei mo te kaha me te u o to ratou whakapono, ahakoa he poto te wa i kauwhautia ai te Rongo-pai a to tatou Ariki ki reira he tokomaha o ratou i huri mai. Ko tetahi kahanga o tenei iwi ki te huri mai kei a Peni Hakiwai, Minita o Ruatoki. He tino kaha ia ki te whakaako ia ratou me tona paingia hoki e tera iwi. Ahakoa enei ahuatanga ko te Atua ano kei muri i ana pononga e whakakaha ana ki tona Wairua Tapu.

A te 19 o nga ra o tenei marama whakatuwheratia ai to ratou whare karakia. He take tenei e ahei ana nga pariha kua uru noatu nei ki te whakapono kia awihina. Na reira kia mahara ki tenei hui.

TE RAU KARETI.

KO nga tangata kura enei kei Te Rau nei inaianei. Ko etahi kei te haere mai ano, a hei tera putanga ano o ta tatou manu, ka tae katoa mai nga tangata mo te kura i tenei tau, a mana e whakaatu atu nga ingoa katoa:—

Wiremu Tureia Puhā	-	-	-	Ngatiporou
Tamati Te Kanapu	-	-	-	Tuhoe
Henare Paraone	-	-	-	Ngapuhi
Wiremu Taretana	-	-	-	Ngapuhi
*Metera Aomarere	-	-	-	Ngatiraukawa
Aarona Mekerika	-	-	-	Ngatiraukawa
Mate Wharehuia	-	-	-	Te Arawa
Hana Taua	-	-	-	Te Arawa
*Nepia Hotene	-	-	-	Te Arawa
*Ponui Tangotehura	-	-	-	Ngaiterangi
*Henare Piahana	-	-	-	Ngaiterangi
Waewae Ratapahi	-	-	-	Te Patuaiti
Waata Kopae	-	-	-	Ngatiawa
*Karauria Karena	-	-	-	Ngatikahungunu.

* Ko nga ingoa e māka ana, he tāngata marena enei.

PITOPITO KORERO.

Ka nui te pouri o te ngakau mo te pānga o tetahi o nga mahita o Te Rau e te mate, ara o Wi Paraire. Kei te pai haere a ia inaianei. Na reira he nui te whakawhetai ki te Kai-hanga mona i manaaki i a ia i roto i tona mate. Tera e tere tona ora.

He nui te manaaki o nga tangata o Te Arai i te kura o Te Rau, ara he homai kumara, riwai hoki. No mua iho tenei ahuatanga o tenei wahi ki te whakaaro mai ki te Kareti. Na reira he nui te whakamoemiti o te ngakau mo tenei ahuatanga.

Ko Miss Woodhead, kei nga takiwa o Ngatiporou e kauwhau ana mo runga i te waipiro kia whakakoreā. He tino wahine kaha tenei ahakoa he Pakeha ia, engari mohio atu ki te whakahaere a te Maori, me te korero Maori ano hoki tino mohio atu ia. Na reira e te iwi manaakitia ia.

Kua haere a Apirana Ngata me etahi o nga tangata rahi o Ngatiporou kia kite ia Kingi Rata, ki te whakaaro e haere ana ratou ki te whakaatu i te kore tikanga o tona hiahia ki te haere.

A KINGI HORI ME ONA KAKAHU.

PENA te Kingi e hiahia ana ki tetahi hutu kakahu mona, kaore he raruraru e pa mai ki a ia penei me etahi tangata nei. Ko ia tangata ko ia tangata mahi kakahu a te Kingi kei a ia tetahi ahuatangata me waihanganga rite tonu ki te Kingi te nui o te tinana. Ki te oti nga kakahu te hanga kaore noa iho he tikanga mo te whakamatau no te mea ka rite noa atu.

Pena he tino hiahia to te Kingi ki tetahi hutu ka kakahutia e ia mo etahi rangi marama atu marama atu engari kaore e kakahutia e ia i tetahi rangi a ka kakahu ano i te rangi o muri tata iho. E 30 nga hutu e tino kakahutia auautia ana e te Kingi hui atu ki ona hutu mo nga haere ki te pupuhi, ki te eke hoiho hoki.

E tata ana ki te 400 nga hutu katoa o te Kingi hui atu ki ona kakahu e tika ana kia kakahuria e ia mo tona taenga ki etahi atu wahi. Ko etahi o enei hutu kotahi kakahutanga i roto i te marama ko etahi i roto i te 12 tau.

Ko nga kakahu katoa o te whanau kingitanga me whakakakahu ki o ratou ahua—tinana kei roto i nga kapata he karahi katoa a mua e tu whakararangi ana. He nui nga ruma o te whare o te Kingi e ki ana i nga kapata nei. Ko ta te tino pononga ko tana mahi he titiro mehemea e tika ana kia whakanuia nga ahua—tinana nei a kia whakanuia ano hoki nga kakahu, kia nobo tika mo te kakahu ina hiahitia.

I tetahi minita i Kotarana (Scotland) e riri ana ki tetahi o ana tangata mo tona haurangitanga; ka tabi te minita nei ka ki atu, "E hoa Hone, kaore koe e mohio he tino hoa riri nui tena mea a te wehike?" "E tika ana tena," e ki ana a Hone, "engari, kaore ianei te Paipera i te ki mai kia aroha tatou ki o tatou hoariri?" "He tika," e ki ana te minita, "engari kaore i ki mai kia horomia e tatou."

I te tau 1877 kotahi i roto i te 479 o nga tangata o Niu Tirani he porangi, i te tau 1912 ka tino tokomaha rawa nga tangata kotahi i roto i te 269 he porangi. Ko te tino putake mai o te porangi na te waipiro, ma te kore rawa o tenei mea ka tahi ano ka kore e maha nga tangata porangi.

He maha atu nga tangata i whakawangia mo te haurangi te take i Turanga i tera tau, i nga kainga katoa kua whakakore i taua kai, ara i Invercargill, Ashburton, Gore, Balclutha, Waikouaiti, Palmerston South, Oamaru, Masterton, Eketahuna, Waihi, me Paeroa. Mehemea ki te huihui katoatia enei kainga.

HE TURE TUTURU.

1. Kotahi putanga o TE KOPARA i te Marama.
2. Ko te oranga mo te pepa e rima hereni (5/-) i te tau, me nooti o te poutapeta me pane ranei.
3. Ki te hiahia te tangata ki te tango i TE KOPARA me tuku mai e ia te moni i roto i te reta whakaatu mai.
4. E pai ana kia tukua mai nga korero o ia wahi o ia wahi o te Motu, engari kei te Etika te tikanga mo te ta i aua korero; kia marama te tuhituhi.
5. Me penci te tuhi i waho o nga reta katoa:—

Ki TE KOPARA,
Te Rau, Gisborne.

HE PANUI.

Ki te hiahia te tangata ki te Rawiri ki te Himene:
he nui noa atu nga pukapuka kei a au inaianei: ko
te utu:—

He mea nui, kiri noa, 2/6.	Rawiri & Himene, kiri whero, 2/.
He mea nui, kiri whero, 3/.	Rawiri & Himene, kiri pai rawa, 4/.
He mea nui, kiri pai, 4/.	Rawiri, Kawenata, & Himene, kiri
He mea nui, kiri pai rawa, 5/6.	whero, 3/6.
He mea paku, kiri whero, 1/6.	Rawiri, Kawenata, & Himene, kiri
He mea paku, kiri noa, 1/.	pai rawa, 5/6.
He mea paku, kiri pai rawa, 3/6.	He Himene, 6d.
Rawiri & Himene, kiri noa, 1/6.	He Kupu ma te Ngakau Inoi, 3d.

Maku e utu te pane kingi hei tuku atu i nga puka-
puka ki a koe.

Na H. W. WILLIAMS,
Naurea, Gisborne.

Ki te hiahia te tangata ki te Paipera ki te Kawenata
me tono ki te BIBLE DEPOSITORY SUNDAY SCHOOL
UNION, Auckland.

Paipera, 2/6, 3/6, 4/6, me te pane kingi 1/-

Kawenata me nga upoko whakamarama, 2/6, 3/-, 4/6, me te
pane kingi 3d.

Kawenata paku, me nga Waiata, 2/-, 2/6, 3/-, 3/6, 4/-, me te
pane kingi 3d.